

Feestrede uitgesproken door voorzitter Edo Kleinhuis tijdens de jubileum receptie vanwege 100 jaar kolf sociëteit Vriendenkring op 2 november 2019 in café “de Heerlijkheid” te Oudkarspel.

1919 was het oprichtingsjaar van Vriendenkring, een voor Langedijk bijzondere gebeurtenis, maar er gebeurde hier meer dat jaar, ook DTS en DVV werden opgericht en buiten Langedijk gebeurde ook van alles: de oprichting van de KLM, stichting van de Fokker fabriek en de eerste publieke radio uitzending, een ware revolutie waardoor gesproken woord en muziek zomaar de huiskamer binnenkwamen, mits je een radio had natuurlijk. Nu kun je met 1 druk op een knop praten met iedereen, waar ook ter wereld, zelfs met beeld erbij.

1919 was ook het jaar dat 1 miljoen Belgische vluchtelingen na het einde van de 1^e wereldoorlog, vanuit Nederland met een bevolking van 6 miljoen weer naar huis trokken.

Maar het allerbelangrijkste, voor in ieder geval de helft van de Nederlanders, was in 1919 de openstelling van het algemeen kiesrecht voor vrouwen.

Dat veel van het landelijke en wereldgebeuren aan het Langedijk anno 1919 voorbijging is wel begrijpelijk. Lang niet iedereen las een krant en er waren belangrijker dingen aan de orde: wat waren de veiling opbrengsten van de aardappels of de kool. Met die opbrengsten moest men in financieel opzicht de winter door.

Dat er toch behoefte en tijd was voor vermaak en spel resulteerde in de oprichting van nog een kolf sociëteit, naast de al bestaande, nl. Vriendenkring met in het begin wel 65 leden. Ook enkele bekende Langedijkers zaten daar tussen zoals schaatser Jan Langedijk die in 1946 Nederlands kampioen werd, dominee Staal, Dokter Wilmink en dokter Bruinsma.

Even iets kort over de geschiedenis van het kolven dat uiteindelijk resulteerde in de oprichting van Vriendenkring.

Voor ons is 100 jaar een mijlpaal maar in de geschiedenis van het kolven slechts een korte periode.

In de middeleeuwen ontwikkelde het spel *mette colve* zich tot de meest beoefende sport in de lage landen van de dertiende eeuw, er waren in de daaropvolgende eeuwen meer mensen die het kolfspel speelden dan heden ten dagen voetballen.

In de beginjaren was het een spel dat vooral in de steden, buiten, op kerkpleinen en in straten werd gespeeld, soms tot ongenoegen van burgers die zich stoorden aan het geraas en getier van de spelers. Ook ging er wel eens een bal (die in het begin van hout was) door de ramen. Dat was ook de reden dat de stadsbestuurders het kolfspel tot buiten de poorten verbanden. Ook werd er 's winters op het ijs gekolfd, getuige de schilderijen van winterschilders zoals Avercamp.

Later ontstonden er banen die met een schot omsloten waren en in 1771 werden de eerste overdekte banen gebouwd. En dan gaat het hard: In 1792 waren er in Utrecht 21 banen, in Leiden 45, Rotterdam 53 en in Amsterdam maar liefst 216.

Maar in 1880 is de algemene verwachting dat het kolfspel binnen vijf jaar geheel verdwenen zal zijn omdat de kasteleins en baanhouders meer zien in andere soorten van vermaak zoals dans hal, podia, bars en zelfs een speelautomatenhal.

Het is dan ook de verdienste geweest van huisarts dokter van Balen Blanken dat hij dat einde heeft weten te voorkomen met de oprichting van de Nederlandse Kolfbond in 1885 waarbij alle toen bestaande clubs, zoals 'Op Maat' in Zuid-Scharwoude en ook latere sociëteiten zich aansloten.

Heden ten dage zijn er in Nederland nog 18 kolfbanen waarvan 37 clubs gebruik maken. In Langedijk, het Mekka van de kolfsport, zijn dat 5 banen met 8 clubs.

De meeste kolfverenigingen noemen zich sociëteiten, want naast een sport is kolven ook een sociale bezigheid waarbij ook gebiljart kan worden, gekaart en met elkaar van gedachten gewisseld of het spel van de spelers volgen.

Concentratie, richting- en maatgevoel, daar draait het om in de kolfsport. Oftewel, zoals de kolvers zeggen: 'je leert het snel, maar het spel blijft je verrassen!'. Het spel van vroeger brengt zeer veel plezier bij de mensen van nu. De spanning, het fanatisme, de strijd om de eer.

Maar waaróm kolven wij?

In een boekje uit 1792, gewijd aan het kolfspel staat in oud Nederlands: *“zo heeft men vermaak in dat spel genomen en bevonden dat het een nuttige oefening voor het lichaam was, niet ondienstig voor de gezondheid ende gheest.”*

Maar we kolven ook opdat onze partners 1 avond in de week zelf kunnen bepalen waar ze op televisie naar gaan kijken.

Ik wil graag van de gelegenheid gebruik maken om een paar mensen te bedanken: In de eerste plaats de samenstellers van het jubileum boekje, nl. Ina en Frank Bonsel en Frans Seijdell die dankbaar gebruik hebben kunnen maken van ons archief, bestaande uit 5 verhuisdozen vol met notulenboeken, kasboeken, jaarverslagen en alles wat in 100 jaar over kolven voorbij is gekomen. Dat alles is op zeer deskundige wijze beheerd en geordend door Tiny Zijp.

Ook wil ik Ton Vredevoort en Hylke Hoeksma bedanken voor de verspreiding van de jubileum boekjes en Dirk Korver bedanken als lobbyist speciale zaken die daar veel tijd aan heeft besteed.

Ten slotte wil ik onze sponsors bedanken; café “de Heerlijkheid”, “Lief Langedijk” die het mogelijk heeft gemaakt dat we 3 weken geleden een kolfclinic konden organiseren in de hoop ons ledental uit te breiden en niet in de laatste plaats onze burens: de “Noordhollandsche van 1816”.

Ik wil de wens uitspreken dat het kolfspel de komende 100 jaar nog zal blijven bestaan en doe bij deze een oproep aan onze burens in Heerhugowaard: kom na de fusie eens het kanaal over via de Groene brug of de Langebalkbrug om te ontdekken dat Langedijk meer is dan Broekerveiling, dat er wel 5 kolfbanen zijn waar je een heel bijzondere sport kunt beoefenen.

Ik spreek de hoop uit dat kolven op de eerstkomende Olympische spelen in Nederland als demonstratiesport zal worden toegelaten, tenslotte wordt ook de kolfbond gesponsord door het Nederlands Olympisch Comité.

Ik dank u voor uw aandacht.